

Ἐλάβαμε καὶ δημοσιεύομε τὴν παρακάτω Ἐπιστολή τοῦ Συλλόγου Ἑλλήνων Ψυχολόγων.

Τὸν τελευταῖο καιρὸ ἔχει παρατηρηθῆ πῶς ὑλικὸ τέστ προορισμένο γιὰ ψυχολογικὰς ἐξετάσεις — κείμενα, εἰκόνες, σχήματα κλπ. — κυκλοφορεῖ ἐλεύθερα σὲ χέρια ἀνεπίδεκτα καὶ ἀνεύθυνα. Ἐχει συμβῆ ἐπίσης στὸ παρελθόν νὰ δημοσιευθοῦν σὲ διάφορα λαϊκὰ περιοδικά, ἐγκυκλοπαιδικὰ καὶ ψυχαγωγικά, τέστ προσωπικότητος μὲ ὁδηγίες γιὰ τὴν βαθμολογία τους καὶ ἐρμηνεῖα τῶν ἀπαγνήσεων, σὰν εἶδος πνευματικῆς ἀσκήσεως γιὰ τὸν ἀναγνώστη.

Ἡ διάδοσις τοῦ ὑλικοῦ τῶν τέστ σὲ εὐρεῖς κύκλους μὴ εἰδικῶν προσώπων καὶ ἡ ἀκατάλληλη χρῆσις τους ἔχει συνεπακόλουθο χωρὶς ἀμφισβήτησις, τὴ φθορὰ καὶ τὴν ἀχρήστευσή τους σὰν μέσα γιὰ σκοποῦς διαγνωστικοῦς σὲ ἀτομικὰς περιπτώσεις εἴτε γιὰ ψυχολογικὴν ἔρευνα. Ἔτσι ὁμοῦς ὑπάρχει κίνδυνος νὰ χαθοῦν πολύτιμα μέσα ψυχολογικῆς ἐργασίας, πού ἡ ἐπιπόνησις καὶ στάθμισή τους ἀπότησε καὶ χρόνον καὶ μάχθη πολὺ.

Γιὰ τοὺς λόγους αὐτοὺς ὁ Σ.Ε.Ψ. θὰ ἤθελε νὰ θυμίσῃ καὶ στὰ μέλη του καὶ σὲ ἐπιστήμονες συγγενῶν εἰδικεύσεων — παιδαγωγούς, παιδιάτρος, ἐπαγγελματικοὺς συμβούλους — ὠρισμένα σημεῖα τῆς δεοντολογίας τοῦ ψυχολόγου καὶ νὰ ζητήσῃ τὴν τήρησίν τους γιὰ τὸ συμφέρον ὄλων καὶ ἐκείνων πού δίνουν ψυχολογικὴ βοήθεια καὶ ἐκείνων πού ἔχουν ἀνάγκη ἀπὸ αὐτήν. Τὰ σημεῖα αὐτὰ ἀφοροῦν στὴν χρησιμοποίησιν τοῦ ὑλικοῦ τῶν τέστ καὶ ἀποσκοποῦν στὴν προστασία του ἀπὸ τὴν ἀχρήστευσιν, πού θὰ ἐπιφέρῃ ἀναγκαστικὰ ἡ ἀσκοπη διάδοσίς του.

Ἐπενθυμίζομε λοιπὸν ὅτι:

1. Ὄταν πρόκειται γιὰ τέστ πού ἡ ἀπόκτησις καὶ ἡ χρησιμοποίησίς τους ἀπαιτεῖ εἰδικὴν ἄδεια, ἡ ἄδεια αὐτὴ δὲν μεταβιβάζεται. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι μὲ πολλὴν περίσκεψιν πρέπει νὰ δανείζωμε τέστ ἢ ψυχολογικὸ ὑλικὸ σὲ τρίτους καὶ μόνο ἀφοῦ βεβαιωθῶμε ὅτι ὑπάρχουν οἱ ἀπαραίτητες ἐγγυήσεις γιὰ τὴν τήρησιν τῶν ἀρχῶν τῆς ψυχολογικῆς δεοντολογίας. Εἰδικώτερα προκειμένου γιὰ τέστ προβολῆς (PROJECTIVE TEST) θυμίζομε ὅτι ἡ ἐφαρμογὴ τους καὶ ἡ ἐρμηνεῖα τῶν παριστάτων τους ἀπαιτοῦν εἰδικὴν προπόνησιν.

2. Τὸ ψυχολογικὸ ὑλικὸ φυλάσσεται μὲ μεγάλη ἐπιμέλεια, γιὰ νὰ ἀποφύγωμε τὴν ἀκατάλληλη χρῆσιν του ἀπὸ μὴ εἰδικὰ πρόσωπα εἴτε ὡς μέσου ἀσκήσεως εἴτε ἀκόμη καὶ γιὰ ψυχαγωγία εἴτε ἀπὸ περιέργεια. Δὲν ἐπιδεικνύεται σὲ πρόσωπα πού δὲν ἔχουν εἰδικὸ ἐπιστημονικὸ ἐνδιαφέρον καὶ λόγον ἀποχρῶντα νὰ τὸ ἴδουν.

3. Ὄταν μοιράζεται ὑλικὸ γιὰ γραπτὴ ὁμαδικὴ ἐξέτασις, π.χ. ἐρωτηματολόγια κτλ., μετροῦμε τὰ φύλλα πού παραλαμβάνομε συμπληρωμένα, καθὼς καὶ τὰ λευκὰ φύλλα πού ἔχουν περισσέψει καὶ ἐλέγχομε μήπως μᾶς ἔχει παραπέσει κανένα.

4. Στὶς ἔρευνές μας μετὰ τὴν στατιστικὴν ἐπεξεργασία καὶ τὴν ἐξαγωγή ἀτομικῶν συμπερασμάτων κατὰ περίπτωσιν, καλὸ εἶναι τὰ συμπληρωμένα ἀπὸ τὸν ἐξεταζόμενον ἔντυπα νὰ καταστρέφονται. Ἔως ὅτου τελειώσῃ ἡ ἔρευνα πρέπει νὰ φυλάσσονται ἐπιμελῶς.

5. Κάθε ἀναδημοσίευσιν τοῦ ἐντύπου ὑλικοῦ τῶν τέστ, χωρὶς εἰδικὴν ἄδεια, ἀπαγορεύεται. Καὶ τὰ τέστ προστατεύονται ἀπὸ τὸ Copyright ὅπως καὶ κάθε ἄλλο προϊόν πνευματικῆς ἐργασίας, σύμφωνα μὲ τὰ διεθνή θέσμιμα περὶ πνευματικῆς ἰδιοκτησίας. Γι' αὐτὸ καὶ οἱ παραβάτες τιμωροῦνται ἀπὸ τὸ Νόμον.

ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ
ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ Ἑλλήνων Ψυχολόγων

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΙΣ:

1. Σύλλογον Ἐκπαιδευτικῶν (Παιδαγωγῶν Ψυχολόγων).
2. Καν Καλογήρου διὰ Συμβούλιον Ἐπαγγελματικοῦ Προσανατολισμοῦ.
3. Ἑλληνικὴν Παιδαγωγικὴν Ἑταιρείαν.

Η ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

Ἰπὸ ΑΝΤ. ΜΠΕΝΙΚΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΤΑΜΑΤΑΚΗ

Ἡ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΤΩΝ ΕΝΗΛΙΚΩΝ.,

Ἐκδ. Καμπανᾶ, 1964, σελ. 150, δρχ. 40

Ἡ ἐπιμόρφωσις τῶν ἐνηλίκων ἀπετέλεσε πάντα πρόβλημα, συνειδητό ἢ ἀσυνειδητό, γιὰ τὸν κάθε δάσκαλο. Πέρα ἀπὸ τὴν καθαρὰ ὠφελιμιστικὴ σκοπιμότητα γιὰ τὸν ἀγρότη, ἡ ἐπιμόρφωσις τῶν ἐνηλίκων στὴν ὑπαιθρο ἔπαιρνε τὴ μορφὴ συντονισμοῦ τῶν προσπαθειῶν τοῦ δασκάλου γιὰ τὴν ἴδια τὴ βασικὴ μόρφωσι τῶν ἐνηλίκων. Γιατί, πράγματι, ἡ βασικὴ μόρφωσις εἶναι ἀποτελεσματικώτερη ὅταν συντελεῖται σὲ ἀνώτερο πνευματικὸ περιβάλλον καὶ γιὰ τὴν ἔλλειψις ἐνεργοῦ ἐνδιαφέροντος γιὰ τὴν παιδεία εἶναι ἀποτελέσματα κατὰ κύριον λόγον τῆς ἀπαιδευσίας τῶν ἐνηλίκων. Μ' αὐτὴν τὴν προοπτικὴ οἱ Ἕλληνες διδάσκαλοι ἀπὸ πολὺ παλαιότερα εἶχαν σπασμωδικὰ ἐπιχειρήσει ἐπιμορφωτικὰ προγράμματα σὲ διάφορες μορφές, ὅπως νυκτερινὰ σχολεῖα γιὰ ἀναλφαβήτους ἢ γιὰ συμπλήρωσι τῶν βασικῶν γνώσεων πρακτικῆς φύσεως, προγράμματα ἀγροτικῶν δραστηριοτήτων, διαλέξεις ποικίλου περιεχομένου κλπ.

Σήμερα ὅμως τὸ πρόβλημα τῆς λαϊκῆς ἐπιμορφώσεως μὲ τὴν ἀνάπτυξι τῆς ἀστικῆς κοινωνίας, τῆς τεχνικῆς καὶ τῆς νέας οἰκονομίας, τὴν ἀνάγκη ἐφαρμογῆς νέας γεωργικῆς πολιτικῆς καὶ καλλιιεργείας τοῦ συνεργατικοῦ πνεύματος σὲ παγκόσμια κλίμακα, ἡ λαϊκὴ ἐπιμόρφωσις ἔλαβε νέα μορφὴ καὶ εὐρύτερο περιεχόμενο. Ἀλλὰ σ' ἓνα τέτοιο εὐρύτερο πλαίσιο τοποθετημένη ἡ ἐπιμόρφωσις τῶν ἐνηλίκων δὲν θὰ μπορούσε νὰ πραγματοποιηθῆ ἀποδοτικὰ χωρὶς τὶς βασικὲς γνώσεις γύρω ἀπὸ τὰ νέα κοινωνικὰ δεδομένα, τὶς ἀπαιτήσεις ἐνὸς προγράμματος ἐπιμορφώσεως, τὴν ψυχολογία τῶν ἐνηλίκων κλπ. Καὶ ἀπὸ τῆς πλευρᾶς αὐτῆς ἡ προσφορὰ τῆς δ)ίδος Σταματάκη μὲ τὴν μελέτη αὐτὴ εἶναι ἀξιόλογη. Ἡ μελέτη βασίζεται σὲ πλούσια ξένη, κυρίως, βιβλιογραφία καὶ σὲ δικές τῆς παρατηρήσεις καὶ μελέτες ποὺ ἔκανε πάνω σὲ προγράμματα λαϊκῆς ἐπιμορφώσεως στὴν πρακτικὴ τους ἐφαρμογὴ στὴν Ἀγγλία μὲ ἐπίμονη, μολονότι ὄχι πάντα συγκεκριμένη, ἀναφορὰ στὴν προβληματικότητα τοῦ τόπου μας.

Ἡ συμβολὴ τῆς θὰ πρέπει νὰ ἐξαρθῆ γιὰ δύο, κυρίως, λόγους: γιὰ τὴν σαφῆ, εὐληπτὴ καὶ πραγματιστικὴ διαπραγμάτευσι τοῦ θέματος (ἐννοία, σημασία, σκοπὸς τῆς ἐπιμορφώσεως, ὅσο καὶ τῆς βασικῆς μορφώσεως σὲ χρῆσιμο παραλληλισμὸ μὲ τὴν ἐπιμόρφωσι) καὶ τὶς ἐκλεκτικὲς πληροφορίες γύρω ἀπὸ τοὺς τρόπους ἀντιμετωπίσεως τοῦ θέματος στὴν πρακτικὴ του μορφὴ σὲ διάφορες χώρες μὲ ὑψηλὸ βιοτικὸ καὶ πνευματικὸ ἐπίπεδο, ὅπως εἶναι ἡ Ἀγγλία, οἱ Σκανδιναυικὲς χώρες κ. ἄ.

Ὡς πρὸς τὸ πρῶτο σημεῖο θὰ ἤθελα νὰ ἐπισημάνω ἀκόμη τὴν προσπάθεια ἀποφυγῆς τῆς συνηθισμένης μεγαλοστομίας καὶ τὴν ἐπαγωγικὴ μορφὴ ἐπεξεργασίας τῶν μερικωτέρων θεμάτων μὲ θάσι τὶς στατιστικὲς ἔρευνες, ἐρωτηματολόγια καὶ παρατηρήσεις — μποροῦν νὰ μάθουν οἱ ἐνήλικες; πόσο καλά μαθαίνουν; θέ-

λουν οί ἐνήλικες νά μάθουν; τί θέλουν καί πῶς θά τοὺς βοηθήσωμε; ποῖος ὁ ἐκπαιδευτὴς τῶν ἐνηλίκων κ.ο.κ.

Εἶναι, ἐπίσης, ἀξιοσημεῖωτη ἡ ἐπιχειρουμένη ψυχολογική θεμελίωσις τῶν συμπερασμάτων γύρω ἀπὸ τὰ προγράμματα, τὶς μεθόδους καί τὰ ὀργανωτικά προβλήματα καί ἡ τοποθέτησις τῶν στὰ πλαίσια τῶν κοινωνικῶν ἀπαιτήσεων τῆς ἐποχῆς. Ἔτσι τὸ βιβλίον διεκδικεῖ κάτι περισσότερο ἀπὸ μία κατατοπιστικὴ μελέτη, παρ' ὅλο πὺ στὴν ἀρχικὴ του μορφή (ἀγγλικὴ ἀπόδοσις) φαίνεται πῶς ἦταν μελέτη τῶν προβλημάτων ἐπιμορφώσεως τῆς Μ. Βρετανίας καί πὺ ἡ μεταφορὰ του στὴν ἐλληνικὴ τὸ ἀδικεῖ σὲ πολλὰ σημεία.

Ὡς πρὸς τὸ δεύτερο σημεῖον θά ἤθελα νά ἐξάρω τὴν ἐπιχειρουμένη διατύπωσι (μετὰ τὴν ἐπισκόπησι τῶν ξένων προγραμμάτων) μιᾶς σειρᾶς ὑποδείξεων γιὰ τὴν ὀργάνωσι προγραμμάτων ἐπιμορφώσεως ἐνηλίκων στὴν πατρίδα μας πὺ εἶναι ἐξαιρετικὰ ἐνδιαφέρουσες ὄχι μόνον γιὰ ὄσους ὑπεύθυνα θά καταπιαστοῦν μὲ τὸν τομέα αὐτόν, ἀλλὰ καί γιὰ ὄσους ἀναλαμβάνουν παρόμοιες προσπάθειες μὲ ἀτομικὴ πρωτοβουλία, ὅπως ἐπίσης καί γιὰ κάθε εἰλικρινῆ ἐνδιαφερόμενον γιὰ τὴν παιδεία γενικά.

Εἶναι κρίμα πὺ ἡ συγγραφεὺς μὲ τὴν μόρφωσι καί τὶς γνώσεις πὺ διαθέτει στὸ θέμα αὐτὸ δὲν μᾶς δίνει καί ἕνα πιὸ συγκεκριμένο καί λεπτομερὲς σχέδιον προγράμματος ἐπιμορφώσεως τῶν ἐνηλίκων σὲ συνάφεια μὲ τὰ προβλήματα τοῦ ἀγροτικοῦ μας πληθυσμοῦ ἀπὸ τὸν ὁποῖον λείπει καί αὐτὴ ἀκόμη ἡ βασικὴ μόρφωσις.

OL. REISER - G. LEYTHAM,
V. FRANKL - G. LOFGREN

“ΜΙΑ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΣΥΝΕΝΩΣΕΩΣ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΣ ΓΝΩΣΕΩΣ,,

(Πρόλογος καί μετάφρασις: Τ. Τριανταφύλλου, Γ. Μαραγκουδάκη)
Ἔκδ. «ΝΙΚΗΣ», 1964, σελ. 70, δρχ.

Τὸ βιβλίον ἀποτελεῖται ἀπὸ τέσσερα ἄρθρα διακεκριμένων εἰδικῶν τῆς ἐποχῆς μας ἀπὸ τὶς περιοχὲς τῆς Φιλοσοφίας, τῆς Ψυχολογίας, τῆς Βιολογίας καί τῆς Ψυχιατρικῆς πὺ μαζὺ μὲ τὸν πρόλογον τῶν μεταφραστῶν ἐνσωματώθηκαν μὲ τὸν ἀνωτέρω τίτλον. Ἡ ἐπιλογή τῶν θεμάτων καί ὁ τίτλος ἀντανაკλοῦν τὶς ἀνησυχίες τῶν μεταφραστῶν σχετικὰ μὲ τὴν «σοβαρὰν κρίσιν» πὺ ἡ ἀνθρωπότης διέρχεται μὲ δυσάρεστες ψυχολογικὲς συνέπειες γιὰ τὸ ἄτομον.

Συμμερίζομαι τὴ γνώμη τῶν μεταφραστῶν ὅτι ἡ ἐποχὴ μας εἶναι διασπαστικὴ τῆς προσωπικότητος τοῦ ἀτόμου λόγω τῶν ἰδεολογικῶν ἀντιθέσεων πὺ ἔγιναν συνειδητὲς στὰ εὐρύτερα στρώματα, λόγω τῶν τολμηρῶν ἐφαρμογῶν τῆς Τεχνικῆς, τῆς διαρκοῦς ἀλλαγῆς στὸν κοινωνικὸν τομέα κλπ. Εἶναι ὅμως ἐξ ἴσου ἀληθὲς ὅτι ἡ κρίσις αὐτὴ δὲν εἶναι ἡ μοναδικὴ στὴν ἱστορία, οὔτε ἡ πιὸ ἐπικίνδυνη. Κάθε γενεὰ περνᾷ τὴν ἰδικὴν τῆς «κρίσιν» καί θ' ἀγωνίζεται γιὰ τὴν ὀλοκλήρωσιν τῆς. Ἴσως στὴν ἐποχὴ μας νά ἔχωμε μία ἕξαρσι: Δὲν θά παραθλέψωμε ὅμως καί μία παράλληλη ἕξαρσι στὴν προσπάθεια διασώσεως τῆς ἀνθρωπίνης ἀξιοπρεπείας. Μ' αὐτὸ τὸ πνεῦμα βλέπω εὐλογο τὸ ἐνδιαφέρον τῶν μεταφραστῶν καί ἐπικοινωνητικὴ τὴν προσφορὰ τῶν συγγραφέων, σὲ ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν προσπάθεια συμβιβασμοῦ καί ἀλληλοσυμπληρώσεως τῶν διαφόρων κλάδων τῆς γνώσεως.

Τέσσερες βασικοὺς τομεῖς τῆς γνώσεως καλύπτουν τὰ ἄρθρα αὐτά. Ἀπὸ τὴν Φιλοσοφία ὁ καθηγητὴς τῆς Φιλοσοφίας στὸ Παν)μιο τοῦ Πίτσμπουργκ (Η.Π.Α.)

Ο. Reiser με τὸ ἄρθρο του «Ἡ Σύνθεσις ὡς ἔργον τῆς Φιλοσοφίας» ἐπιχειρεῖ μίαν ἀνατομία ἰδεολογική τοῦ καιροῦ μας διαπιστώνοντας τὴν χρεωκοπία τῆς Φιλοσοφίας, ἢ ὁποία ἔπαυσε νὰ εἶναι «ἕνας τρόπος ζωῆς ὅπως οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ Ρωμαῖοι ἐξελάμβανον τὴν Φιλοσοφίαν» καὶ ἐπικαλεῖται σὰν διέξοδο τὴν πλατωνική σκέψι ὅτι «... ἡ Φιλοσοφία πρέπει νὰ παρέχη σοφίαν, συνοπτικὴν θεώρησιν καὶ καθοδήγησιν.» «Πῶς δὲ Reiser ἀντιλαμβάνεται τὸ ἔργο αὐτὸ τῆς Φιλοσοφίας ἀναλύει σὲ ἑπτὰ προτάσεις (ὑποθέσεις) ποὺ κάνει ὁ ἴδιος στὸν ἑαυτόν του καὶ ποὺ μολονότι ἐκ πρώτης ὄψεως δὲν φαινόνταν ἀπόλυτως πειστικὲς στὸν καθένα, εἶναι ἄρκετὰ ἐνδιαφέρουσες γιὰ νὰ κινήσουν σὲ σκέψεις γύρω ἀπ' ὅ,τι ὁ ἴδιος καλεῖ «ἐπιστημονικὸν οὐμανισμόν» — ἢ ἐνότις ἐν τῇ ποικιλίᾳ τῶν βιοθεωριῶν.

Μὲ τὸ ἴδιο πνεῦμα ὁ διακεκριμένος ψυχολόγος G. W. H. Leyman ἀντικρύζει τὸ ἔργο τῆς Ψυχολογίας στὴ μελέτη του «Ἡ Ψυχολογία καὶ τὸ Ἄτομον». Ἡ ἀντίθεσις στὴν ψυχολογική θεωρία, λέγει ὁ συγγραφεὺς, ἀνάγεται στὴν διάκρισι ποὺ ὁ J. S. Mill ἀκόμη εἶχε κάνει μετὰξὺ Ἠθικῆς καὶ Ψυχολογίας καὶ στὴν ἀνικανότητα τῶν εἰδικῶν νὰ ἴδουν τίς ἐπιστῆμες ὡς ἀλληλοσυμπληρουμένας μᾶλλον παρὰ ὡς ἀντιμαχομένας. Εἶναι εὐκόλο νὰ ἀντιληφθοῦμε ὅτι ἡ παρεξήγησις αὐτὴ προέρχεται ἀπὸ τὴ σύγχυσι μετὰξὺ σκοπῶν καὶ μεθόδων ἢ ἀντικειμένου καὶ μεθόδων τὴν στιγμὴ ποὺ μᾶς διαφεύγει ὅτι «ἡ μεγαλύτερα σήμερον ἀνάγκη τῆς Ψυχολογίας εἶναι ἡ ἀνεύρεσις ἑνὸς ἐννοιολογικοῦ συστήματος βάσει τοῦ ὁποίου θὰ ἤμπορούσαν νὰ συσχετισθοῦν ἢ μία μὲ τὴν ἄλλη αἰ διάφοροι ἐμπειρία καὶ θεωρία». Ἀντικρύζοντας μὲ αὐτὸ τὸ πνεῦμα τὸ ἔργο τῆς Ψυχολογίας εἶναι δυνατὸν νὰ προχωρήσωμε σήμερον στὸν σωστὸ δρόμο μὲ τὴν ἐξομάλυνσι τῶν ἀνωφελῶν καὶ ἐπιπολαίων ἀντιθέσεων μετὰξὺ Ψυχολογίας καὶ Ἠθικῆς, Πειραματικῆς Ψυχολογίας (Wundt) καὶ Ψυχαναλύσεως Charcot Πειραματικῆς καὶ Ἰδιογραφικῆς - Ἄτομικῆς (Dilthey) ἐπιστημονικῆς καὶ ἀξιολογικῆς (Windelband) οὐμανιστικῆς - ἀντιθέσεις ποὺ μᾶς ἐπέβαλαν οἱ πρῶτοι ἐρευνηταὶ μὲ τίς γενικεύσεις τους καὶ τίς ἀπλοποιήσεις τους. Ὁ Leytham ἐξαγγέλλει ἕνα ἄρκετὰ τολμηρὸ προσχέδιο συνθέσεως καὶ ὀλοκληρώσεως τοῦ ἔργου τῆς Ψυχολογίας καὶ μᾶς ὑπόσχεται μίαν καινούργια θεωρία. Θὰ εἶναι τάχα μίαν ὀλοκληρώσις ἢ μίαν (ἀκόμη) θεωρία;

Οἱ δύο ἄλλες μελέτες εἶναι τοῦ V. E. Frankl (Βασικαὶ καὶ ἐννοιαὶ τῆς Λογοθεραπείας) ἀπὸ τὴν περιοχὴ τῆς Ψυχιατρικῆς καὶ τῆς R. Lofgren (Τὸ σχολεῖον ὡς ζῶν ὄργανισμός) ἀπὸ τὴν «Βιολογία τῆς Ἀγωγῆς» ἂν μοῦ ἐπιτραπῇ ὁ ὅρος. Δυσκολεύεται κανεὶς νὰ ἀντιληφθῇ ἂν οἱ μελέτες αὐτὲς εἶναι καθαρὰ ἐρμηνευτικὲς τοῦ κάπως φιλόδοξου τίτλου τοῦ βιβλίου ποὺ τὸν δικαιώνουν οἱ δύο πρῶτες ποὺ ἐν συντομίᾳ παρουσίασα. Ὑποπτεύομαι ὅτι ὁ Frankl διατυπώνει μίαν μέθοδο θεραπείας καὶ ὀλοκληρώσεως τοῦ ἀτόμου σὲ μίαν προσπάθειαν τοῦ τελευταίου νὰ θρῆ κάποιον νόημα, κάποιον σκοπὸν στὴ ζωὴ (εἶναι ἡ ψυχοθεραπευτικὴ του μέθοδος, ἀφοῦ γι' αὐτὸν μίαν ψυχονεύρωσις εἶναι μίαν «ὑπαρξιακὴν κενότητα») καὶ ἡ Lofgren ἐπιχειρεῖ τὴν μεταφορὰ τῶν βιολογικῶν ἐνοιῶν τῆς ὀργανικότητος στὴν περιοχὴ τῆς Ἀγωγῆς καὶ τοῦ σχολείου μίαν μέθοδος ὀλοκληρώσεως τῆς ἀγωγῆς. Ὁ παραλληλισμὸς αὐτὸς εἶναι μίαν ἐπίμονη θέθαια, προσπάθειαν ἀλλὰ ἄρκετὰ διαφωτιστικὴ καὶ ἀξιοπρόσεκτη.

Τὸ βιβλίον ἀποτελεῖ ἕνα ἔξοχο ἐρέθισμα καὶ γιὰ τοὺς μαθητευομένους τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς Φιλοσοφίας ποὺ ἀγωνίζονται νὰ συγκρατήσουν τίς ἀσυνάρτητες γνώσεις τῶν «παραδόσεων» (μαθημάτων) καὶ γιὰ τοὺς διδασκάλους καὶ ἐρευνητὰς αὐτῶν ποὺ ἀγκομαχοῦν νὰ κυριαρχήσουν στὴν ἀπειρία τῶν δεδομένων ποὺ ἡ ἔρευνα ἀποκαλύπτει.

“Η ΕΝΙΑΙΑ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ”

(Συμβολή εις την μελέτην ενός διδακτικού προβλήματος)
Έκδ. Χ.Ε.Ε.Α., 1964, σελ. 70. δραχ.

Ἡ Ἐνιαία Συγκεντρωτική Διδασκαλία ἀποτελεῖ ἀκόμη σημεῖο ἀντιλεγόμενον τόσο γιὰ τὴν θεωρητικὴν τῆς θεμελιώσεως, τοῦλάχιστον στὶς ἀρχικὲς τῆς ἀξιώσεις, ὅσο καὶ γιὰ τὴν πρακτικὴν τῆς ἐφαρμογῆς ἐξ αἰτίας τῶν ἀπαιτήσεων τῆς ἀπὸ τὸ δάσκαλο καὶ ἀπὸ τὸ σχολεῖο ὡς σύνολο. Σὰν ἕνας τρόπος ἀγωγῆς ὑπῆρξε ὑπερβολικὴ στὶς ἀπαιτήσεις τῆς ὡς μίᾳ διδακτικῆς ἐνέργειας κατέστη «εἶδωλο» γιὰ τοὺς πρωτοπόρους δασκάλους. Πιστεύω πῶς, ἂν στὸ ἀρχικὸ τῆς σχῆμα Β. Οἴτιο δὲν μπορεῖ νὰ σταθῆ ὡς καθολικὴ μορφή ἀγωγῆς (ποὺ δὲν εἶναι), ἡ Ε.Σ.Δ. ἀποτελεῖ ἕνα ἐξαιρετὸ θεωρητικὸ οἰκοδόμημα μὲ θάσι τὸ ὁποῖο θὰ μπορούσαμε νὰ προχωρήσωμε στὴν κατάρτιση ὑγιῶν προγραμμάτων διδασκαλίας γιὰ ὅλες τὶς τάξεις σὲ διαφορετικὰς, θέβαια, μορφάς.

Ὁ συγγραφεὺς τοῦ μελετήματος αὐτοῦ φαίνεται νὰ μὴν συμμερίζεται ἀπολύτως τὴν ἀποψη αὐτὴ καὶ προβαίνει σὲ μίᾳ ἀθιοθαύμαστη ἀλλ’ ἐπίπονη προσπάθεια συμβιβασμοῦ τῶν ἐπιστημονικῶν, φιλοσοφικῶν καὶ διδακτικῶν διχογνωμιῶν ποὺ προέκυψαν μέχρι τώρα. Ἡ διαφορὰ εἶναι σημασιολογικὴ καὶ πρακτικὴ. Οἱ ἀρχές παραμένουν. Καὶ ὁ συγγραφεὺς μὲ πολλὴ σύνεσι τὶς ἀποδέχεται. Ἐπρεπε ὅμως νὰ κάνω τὴ δήλωσι αὐτὴ τὴν ἐποχὴ ποὺ κυκλοφοροῦν «ἐπιθεωρητικαὶ ἐγκύκλιοι» ποὺ ἀπαγορεύουν τὴν ἐφαρμογὴ τῆς στὰ σχολεῖα μας!

Πιστεύω πῶς τὸ βιβλίον (μελέτη) τοῦ κ. Βακάλη εἶναι πειστικώτατο γιὰ ὄσους ἀκόμη ἀμφιβάλλουν γιὰ τὴν ἀξία τῆς. Λίγα βιβλία συναδέλφων θὰ ἤμπορούσαν νὰ διεκδικήσουν τὸν τίτλον τοῦ ἐνημερωμένου ἀπὸ πλούσιες καὶ ὑπεύθυνες πηγές καὶ νὰ ἀντέξουν σὲ μίᾳ αὐστηρῆ κριτικῇ ἀπὸ ἀπόψεως θεωρητικῆς θεμελιώσεως, ὅσο τοῦ κ. Βακάλη. Εἶναι πιθανόν, θέβαια, νὰ ὑπῆρξε ὑπερβολικὰ ὑψηπέτης σὲ ὠρισμένα σημεῖα καὶ σὲ ἄλλα σημεῖα νὰ ἀξιώναμε μίᾳ περισσότερο ταπεινὴ γραφίδα καὶ ἐπιλεκτικώτερες στὶς τεκμαιριώσεις του. Τοῦτο ὅμως δὲν κλονίζει διόλου τὴν ἐγκυρότητα τῶν θεμελιωδῶν ἰδεῶν του ποὺ μὲ τόση γλαφυρότητα, πεποίθησι — μίᾳ πεποίθησι ποὺ νοιώθεις νὰ πηγάζη ἀπὸ τὴν σιγουριά τῆς γνώσεώς του — καὶ πάθος ὑποστηρίζει ὁ συγγραφεὺς.

Τὸ μελετήμα του μπορεῖ νὰ χωριστῆ σὲ δύο μέρη, τὸ καθαρὰ θεωρητικὸ (σημασία τοῦ ὄρου, ἱστορικὴ ἐξέλιξις τοῦ «μαθήματος», θεωρητικαὶ θέσεις τῆς Ε.Σ.Δ., ἐκλογή καὶ διάταξι τῆς ὕλης, χρονικὰ πλαίσια ἐφαρμογῆς) καὶ τὸ πρακτικὸ μέρος (πρόγραμμα Ε.Σ.Δ. καὶ μορφαὶ παιδευτικῆς ἐνεργείας, πιθανὴ πορεία διδασκαλίας, πορίσματα). Μίᾳ εὐρύτερη ἀντίληψις γιὰ τὸ ἔργο τῆς ἀγωγῆς διελαύνει τὶς σκέψεις του καὶ σ’ αὐτὰ τὰ εὐρύτερα πλαίσια τοποθετεῖ καὶ τὸ θέμα του — «ὀλόκληρος ἡ ζωὴ τοῦ κοινωνικοῦ περιβάλλοντος νὰ γίνη κάποτε μίᾳ ζωὴ τῆς ἀγωγῆς». Ἡ τοποθέτησις εἶναι σωστὴ καὶ θὰ διέλυε πολλῶν τὴν πλάνη ποὺ σχημάτισαν ἀπὸ τὰ διαβάσματά τους μέχρι τώρα γιὰ τὸ σχολικὸ ἔργο. Καὶ εἶναι μίᾳ τοποθέτησις ποὺ θυγῆκε ἀπὸ τὴν δασκαλικὴν πείρα, τὴν πράξι καὶ τὴν πολύχρονη μελέτη.

Τὸ πρακτικὸ μέρος εἶναι περισσότερο μίᾳ φιλοσοφικὰ θεμελιωμένη ἐπισκόπη-

σις τῶν κυριωτέρων προβλημάτων ποῦ σχετίζονται μὲ τὴν πρακτικὴ ἐφαρμογὴ τῶν ἀρχῶν τῆς συγκεντρώσεως τοῦ εἴδους αὐτοῦ στὰ σχολεῖα μας.

Ὁ συγγραφεὺς εἶναι ἀρκετὰ προσεκτικὸς νὰ μὴν πέσῃ στὸ συνηθισμένο ὀλισθημα τῶν μεθοδικῶν μας ποῦ ἔχουν ἔτοιμα καλούπια καὶ στερεότυπα συνταγολόγια γιὰ κάθε περίπτωσι. Ἀσφαλῶς ἡ μάθησις ἀκολουθεῖ ὠρισμένα στάδια. Ἐκεῖνο ὅμως ποῦ προέχει γιὰ τὸν παιδαγωγὸ εἶναι νὰ διδάξῃ τὸν τρόφιμό του «νὰ μάθῃ πῶς νὰ μαθαίνη».

Στὸ σημεῖο τοῦτο θὰ ἤθελα τὸν συγγραφέα περισσότερο συγκεκριμένο καὶ ἀκόμη θὰ θεωροῦσα ὠφελιμώτατο ἂν παρέθετε ἓνα σχέδιο ἐργασίας ἀπὸ τὴν δική του πρᾶξι. Μὲ τὴν κατανόησι ποῦ δείχνει γύρω ἀπὸ τὸ θέμα αὐτὸ καὶ τὴν ἀντικειμενικὴ διάθεσι ποῦ τὸν διακρίνει θὰ μπορούσε νὰ μᾶς δώσῃ κάτι πῶς ὑπεύθυνο ἀπὸ τὰ κυκλοφοροῦντα ἡμερολόγια ἐν εἴδει τυφλοσυρτῶν. Εὐχομαι σὲ μιὰ δεύτερη ἐκδοσι νὰ περιλάβῃ καὶ τὸ μέρος τοῦτο γιὰ νὰ ἀποτελέσῃ μιὰ ὀλοκληρωμένη καὶ ἐξοχὴ ἐργασία.

Α. ΜΠΕΝΕΚΟΣ

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΝ

- Διευτυπώθη τὸ Σχέδιο Νόμου περὶ βασικῆς Παιδείας — Στοιχειώδους καὶ Μέσης. Στὸ Σχέδιο Νόμου περὶ βασικῆς Παιδείας περιέχεται καὶ ἡ ἴδρυσι Παιδαγωγικοῦ Ἰνστιτούτου.
 - Ἰδρύεται Σχολὴ Νηπιαγωγῶν στὴ Θεσσαλονίκη.
 - Αὐξάνονται τὰ ἔτη φοιτήσεως στὶς Παιδαγωγικὲς Ἀκαδημίαι, ἀπὸ δύο σὲ τρία.
 - Μὲ ἀπόφασιν τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας κ. Α. Ἀκρίτα συγκροτήθηκαν ἐπιτροπὲς γιὰ τὴν ἀναμόρφωσιν τοῦ Ἐπισήμου Ἀναλυτικοῦ Προγράμματος, τῶν Δημοτικῶν σχολείων.
 - Συγκροτήθηκε ἐπιτροπὴ καὶ ἔργον τῆς εἶναι νὰ καθορίσῃ τὴν ὕλην τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ Ἀπολυτηρίου.
 - Μὲ τὴν ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 11506, ἐγκ. 6 τῆς 23-1-1964 ἀνακαλοῦνται αἱ ὑπ' ἀριθ. 126484)14-11-1961, 139670)18-12-1961 καὶ 58371)28-5-1962 ὑπουργικαὶ ἐγκύκλιοι «περὶ ἀπαγορεύσεως συστάσεως βιβλίων εἰς σχολεῖα».
- Κατόπιν τοῦτου ἡ εἰσαγωγὴ βιβλίων καὶ περιοδικῶν εἰς τὰ δημοτικὰ σχολεῖα κλπ. δὲν ἔχει περιορισμούς.
- Χορηγήθηκε ἐπίδομα 500 δραχ. μηνιαίως στοὺς μετεκπαιδευομένους διδασκάλους καὶ καθηγητάς.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΚΑΙ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ

ΕΤΟΣ Β' — ΤΕΥΧΟΣ 6 — ΜΑΪΟΣ — ΙΟΥΝΙΟΣ 1964

ΔΙΕΥΘΙΝΕΤΑΙ ΥΠΟ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΤΟ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟΝ ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Α' ΓΕΝΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

ΓΟΥΪΛΛΙΑΜ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗ

Καθηγητοῦ Ἐκπαίδευσως τοῦ Πανεπιστημίου
τῆς Καλιφορνίας

Ἐκ τῆς ἀπόψεως, εἶναι δύσκολο νὰ περιγράψῃ κανεὶς τὴν Ἀμερικανικὴν παιδείαν, καὶ αὐτὸ γιὰ τὸ ὅτι ὑπάρχουν ἀναρίθμητες διαφορὰς στὰ συστήματα μεταξὺ τῶν πενήντα Πολιτειῶν τῆς. Οἱ Ἠνωμέναις Πολιτεῖαι ποὺ καλύπτουν μιὰ περιοχὴ μεγαλύτερη ἀπὸ τὴν ἀπόστασι μεταξὺ Λονδίνου καὶ Ἀθηνῶν, δὲν διαθέτουν ἓνα ἰσχυρὸ κεντρικὸ σύστημα ἐκπαίδευσως. Ἡ δωρεάν παιδεία ἦταν πάντα κάτι ποὺ ἐνδιέφερε μόνον τὶς ἀνεξάρτητες πολιτεῖαι καὶ τὶς τοπικὰς κοινότητες. Ἡ Ἐθνικὴ Κυβέρνησις, σύμφωνα μὲ τὴν παρόδοσι, δὲν ἄσκησε ἔλεγχον ἐπὶ τῆς ἐκπαίδευσως τῆς νεολαίας, ὅσον ἀφορᾷ τὰ μαθήματα ποὺ θὰ ἐδιδάσκοντο ἢ τὶς μεθόδους ποὺ θὰ ἔπρεπε νὰ ἀκολουθηθοῦν. Ὅπωςδήποτε ἢ πεποιθήσις πὼς οἱ ἀνεξάρτητες Πολιτεῖαι καὶ οἱ πολῖται τῶν τοπικῶν κοινοτήτων πρέπει νὰ ἔχουν τὸν ἔλεγχον τῆς ἐκπαίδευσως, δὲν εἶναι ἔνδειξις ἀδιαφορίας ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῆς Ἐθνικῆς Κυβερνήσεως γιὰ τὴν παιδείαν. Κυβερνητικὰ χορηγήσεις ἄνω τῶν 1,5 δισεκατομμυρίων δολλαρίων παρέχονται γιὰ εἰδικὰ προγράμματα διαφόρων εἰδῶν. Ἡ ἐκπαίδευσως στὶς Ἠνωμέναις Πολιτεῖαι στηρίζεται σὲ δύο βασικὰς ἀρχάς: κάθε παιδί ἔχει ἴσα δικαιώματα μορφωτικῶν ἐυκαιριῶν, ἀνάλογα μὲ τὶς ἰκανότητές του ἀπὸ τὴν προκαταρκτικὴν μόρφωσιν μέχρι καὶ τὴν πανεπιστημιακὴν, καὶ μιὰ μορφωμένη κοινωνία εἶναι οὐσιαστικὸς παράγων γιὰ τὴν ἐπιβίωσιν τῆς δημοκρατίας καὶ τὴν διατήρησιν τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἀνθρωπίνης ἀξίας.

Αὐτὰ εἶναι τὰ συστήματα ἐθνικῆς ἐκπαιδεύσεως στὸν κόσμον μας σήμερον ποὺ ἔχουν ὡς σκοπὸ νὰ ὑπηρετήσουν τὸ κράτος. Τὸ δικό μας σύστημα στὶς Ἠνωμένες Πολιτεῖες ὑπάρχει γιὰ νὰ ὑπηρετῇ τὸ ἄτομον. Ἀνάμεσα σ' αὐτὰ τὰ δύο συστήματα ἡ διαφορὰ εἶναι τεραστία.

Ἐνα βασικὸ στοιχεῖο τῆς Ἀμερικανικῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ τοῦ Ἀμερικανικοῦ τρόπου ζωῆς εἶναι ἡ συνεχὴς ἀναζήτησις γιὰ περισσότερον ἀποτελεσματικὰ μέσα προόδου εἰς τὴν βιομηχανίαν καὶ τὴν παιδείαν ἕξ ἴσου. Τὸ γεγονός ὅτι ἡ Κυβέρνησις τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν εἶναι μίαν ἀπὸ τὶς δύο ἢ τρεῖς κυβερνήσεις στὸν κόσμον ποὺ διατηροῦν παλαιὸ συνεχὲς κυβερνητικὸν σύστημα, προσφέρει ἕνα κλίμα σταθερότητος μέσα στὸ ὁποῖον εἶναι δυνατόν νὰ γίνωνται πειραματισμοί. Πάντως ἡ περιγραφή μου γιὰ τὴν Ἀμερικανικὴν ἐκπαίδευσιν σήμερον, περιέχει ὠρισμένα ἐπικίνδυνα σημεῖα καὶ ἔτσι αὐτὰ ποὺ ἀναφέρω πιθανόν νὰ μὴ ἰσχύουν μετὰ πέντε χρόνια καὶ πιθανόν νὰ μὴ δύνουν μιὰ ἀκριβῆ εἰκόνα γιὰ τὴν παιδείαν ὅπως αὐτὴ εἶναι σὲ κάθε μία περιφέρειαν, στὶς πενήντα Πολιτεῖες. Μία γενίκευσις, ὅπως πολὺ καλὰ ξέρετε, εἶναι ἀσφαλῶς ἐπικίνδυνη.

Στοιχειώδης Ἐκπαίδευσις

Στὶς Ἠνωμένες Πολιτεῖες ὑπάρχουν περισσότερα ἀπὸ 100.000 σχολεῖα στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως μετὰ ἄνω τῶν 35.000.000 μαθητῶν. Περίπου 85% τῶν παιδιῶν ἐκπαιδεύονται δωρεάν σὲ δημόσια σχολεῖα, ποὺ συντηροῦνται ἀπὸ τὶς τοπικὰς ἀρχάς. Τὰ ὑπόλοιπα παιδιά πηγαίνουν σὲ ἰδιωτικὰ σχολεῖα. Τὰ μισὰ Ἀμερικανόπαιδα περίπου, ἀρχίζουν τὴ σχολικὴ ζωὴ στὰ πέντε τοὺς χρόνια σὲ δημόσιον ἢ ἰδιωτικὸν νηπιαγωγεῖον, ποὺ ἀποτελεῖ προετοιμασίαν γιὰ τὴν πρὸ ἐπίσημην μόρφωσιν ποὺ ἀρχίζει στὰ ἕξ χρόνια μετὰ τὴν πρώτην τάξιν.

Τὰ σύγχρονα δημόσια σχολεῖα στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως φιλοξενοῦν τὰ παιδιά ἀπὸ τὴν ἡλικίαν τῶν 6 ἐτῶν μετὰ δώδεκα καὶ σὲ ὠρισμένες περιπτώσεις μετὰ τὰ δεκάτριαν ἢ δεκατέσσερά τοὺς χρόνια ἀνάλογα μετὰ τὴν ὁργάνωσιν ποὺ ὑπάρχει ἐν τῇ περιφέρειᾳ τοῦ σχολείου. Τὰ περισσότερα παιδιά ἐν τῇ Ἀμερικῇ ἀκολουθοῦν τὶς σπουδὰς τοῦ συστήματος K-6-3-3. Αὐτὸ σημαίνει ἕξ χρόνια στοιχειώδη ἐκπαίδευσιν, τρία χρόνια κατωτέρου γυμνασίου καὶ τρία χρόνια ἀνωτέρου γυμνασίου. Ὑπάρχουν βέβαια διαφορὰς κατὰ περιφέρειαν σ' αὐτὴ τὴν διάταξιν — μπορεῖ νὰ βρῆ κανεὶς π.χ. τὸ σύστημα K-8-4 ἢ, ὅπως ἐν τῇ κοινότητι ποὺ κατοικῶ, τὸ σύστημα K-5-3-4.

Τὸ τυπικὸ πρόγραμμα σπουδῶν σ' ἕνα σχολεῖον στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως ἀπαρτίζεται ἀπὸ τὰ ἕξ μαθήματα: ἀριθμητικὴ, ἰχνογραφία καὶ χειροτεχνία, ὑγιεινὴ, ἀνάγνωσις καὶ λογοτεχνία, ὀρθοφωνία, μορφωτικὴ ὁμιλία, γραφὴ, γυμναστικὴ, ἐπιστήμη, κοινωνικὰς σπουδὰς — γεωγραφία, ἱστορία καὶ πολιτικὴ ἀγωγή. Γιὰ τὰ παιδιά τῆς στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως, ποὺ ἡ κατοικία τοὺς ἀπέχει περισσότερον ἀπὸ τρία χιλιόμετρα ἀπὸ τὸ σχολεῖον, παρέχεται δωρεάν μεταφορὰ. Μιὰ ἀπὸ τὶς τελευταῖας καινοτομίας ποὺ ἐφαρμόσθησαν ἐν τῇ στοιχειώδη ἐκπαίδευσιν στὶς Ἠνωμένες Πολιτεῖες εἶναι ἡ εὐρεία διδασκαλία ξένων γλωσσῶν μέσῳ τοῦ κλειστοῦ κυκλώματος τῆς τηλεοράσεως — 100.000 μαθητὰς τῶν σχολείων στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως τῆς περιφέρειας τοῦ Λὸς Ἀντζελες μαθαίνουν ἰσπανικὰ μ' αὐτὸν τὸν τρόπο — καὶ ἐν τῇ Καλιφόρνια ἡ διδασκαλία ξένων γλωσσῶν ἀρχίζει στὰ ἕξ χρόνια. Ἄλλη καινοτομία εἶναι ἡ διδασκαλία κατὰ μικρὰς ομάδας, ὅπου κάθε δάσκαλος ἐργάζεται μετὰ μιὰ ομάδα παιδιῶν σ' ἕνα εἰδικὸν τομεᾶ, ὅπως τὰ μαθηματικὰ ἢ τὴν ἀνάγνωσιν. Ἐπίσης ἄλλη πάλιν, εἶναι τὸ δημοτικὸν σχολεῖον χωρὶς τάξεις ὅπου

ὁ κύριος συντελεστής γιὰ τὴν προαγωγή δὲν εἶναι ἡ ἡλικία, ἀλλὰ ἡ ἀκαδημαϊκὴ καὶ κοινωνικὴ ἀνάπτυξι τοῦ μαθητοῦ.

Ἡ Ἀμερικανικὴ Μέση Ἐκπαίδευσις

Στὶς Ἡνωμένους Πολιτεῖς ὑπάρχουν περισσότερα ἀπὸ 28.000 σχολεῖα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως ἐκ τῶν ὁποίων τὰ 85% εἶναι δημόσια καὶ οἱ σπουδὲς εἶναι δωρεάν. Τὰ βιβλία καὶ ἡ μεταφορὰ τῶν μαθητῶν μὲ αὐτοκίνητα χορηγοῦνται δωρεάν. Ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν στὴν Ἀμερικανικὴ Μέση Ἐκπαίδευσις ὑπερβαίνει τὰ 12 ἑκατομμύρια. Ὁ κύριος σκοπὸς τῶν ἐκπαιδευτικῶν τῆς Ἀμερικῆς ἀπὸ χρόνια τώρα, εἶναι νὰ προσφερθῇ ἡ δυνατότης μέσης ἐκπαιδεύσεως σ' ὅλη τὴν Ἀμερικανικὴ νεολαία, τόσο στ' ἀγόρια ὥσο καὶ στὰ κορίτσια. Τὸ 1910 μόνον 15% τῶν σπουδαστῶν τῆς ἡλικίας τοῦ γυμνασίου εἶχαν φοιτήσῃ σὲ σχολεῖα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως, ἐνῶ σήμερα περισσότεροι ἀπὸ 90% ἀπὸ αὐτοὺς μεταξὺ τῶν 14 καὶ 17 ἐτῶν παρακολουθοῦν γυμνασιακὰ μαθήματα. Σὲ κάθε ἑκατὸ νέους αὐτῆς τῆς ἡλικίας, περισσότεροι ἀπὸ 65 παίρνουν ἀπολυτήριον γυμνασίου. Ἐκτὸς ἀπὸ αὐτὰ τὰ δημόσια σχολεῖα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως, ὑπάρχουν ἀκόμη 4.000 σχολεῖα πού παρακολουθοῦν μαθήματα ἄνω τῶν 2.000.000 σπουδαστῶν καὶ τὰ ὁποῖα ἐνισχύονται ἀπὸ τὶς ἐκκλησίες καὶ ἄλλους ἰδιωτικούς ὁμίλους. Ἐκεῖ ὅπου πρὶν μιὰ γενιὰ οἱ σπουδασταὶ τῶν Σχολείων Μέσης Ἐκπαιδεύσεως σχημάτιζαν ἓνα σχετικῶς οἰκογενειακὸ ὄμιλον γιὰ τὴν προώθησί τους στὰ Κολλέγια καὶ τὶς ἐπαγγελματικὰ σπουδὲς, σήμερα σχηματίζονται ἀπὸ διαφορετικὰ κοινωνικά στρώματα καὶ διαφορετικὲς παραδόσεις. Αὐτὸ ἀκριβῶς εἶχε ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἀνάπτυξι τοῦ «πολυμεροῦς» σχολείου Μέσης Ἐκπαιδεύσεως πὺ ἐξυπηρετεῖ ὅλους τοὺς νέους τῆς κοινότητος καὶ προσφέρει πολλαπλὴ Ἐκπαίδευσις, δηλαδή προπαρασκευάζει πολλοὺς σπουδαστὰς γιὰ τὰ πανεπιστήμια καὶ προετοιμάζει ἓνα μεγάλο ἀριθμὸ ἄλλων μὲ πρακτικὴ, βασικὴ μόρφωσι γιὰ τὸ ἐμπόριο, τὴ βιομηχανία ἢ τὴ γεωργία.

Στὴ Στοιχειώδη Ἐκπαίδευσις ὁ μαθητὴς ἔχει ἐλάχιστο ἢ καὶ καθόλου δικαίωμα ἐκλογῆς θεμάτων στὶς σπουδὲς του. Στὸ τελευταῖον χρόνον τοῦ «μικροῦ γυμνασίου» καὶ στὸ ἀνώτερον γυμνάσιον ὁ μαθητὴς ἔχει πολλὰς δυνατότητες νὰ διαλέξῃ ἐκεῖνα τὰ μαθήματα πὺ τὸν ἐνδιαφέρουν περισσότερο ἢ ἐκεῖνα πὺ θὰ τὸν βοηθήσουν στὴ μελλοντικὴ του καριέρα. Στὰ πρῶτα χρόνια τῶν σπουδῶν του στὴ Μέση Ἐκπαίδευσις, ὁ μαθητὴς ὀφείλει νὰ παρακολουθήσῃ μαθήματα ἀγγλικῆς, κοινωνικῆς ἐπιστήμης, μαθηματικὰ, ἐφαρμοσμένη ἐπιστήμη, καὶ γυμναστικὴ. Θὰ ἐξαρτηθῇ ἀπὸ τὴν καριέρα πὺ σκέπτεται νὰ ἀκολουθήσῃ ἢ παρακολουθήσῃ ἄλλων μαθημάτων ὅπως: καλὰς τέχνες, οἰκιακὴ οἰκονομία, ἐμπόριο, ἢ ξένες γλῶσσες.

Κατὰ τὴ διάρκεια τῶν δύο τελευταίων ἐτῶν στὸ σχολεῖο τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως ὑπάρχει μιὰ μεγάλη ἐπιλογή μαθημάτων πὺ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὰ μελλοντικὰ σχέδια τοῦ μαθητοῦ. Ἐνας νέος μπορεῖ νὰ διαλέξῃ τὰ μαθηματικὰ, ξένες γλῶσσες, γεωργία, ταπητουργία, σιδηρουργία, ἠλεκτρισμὸ, κ.λ.π. Ἐνα κορίτσι μπορεῖ νὰ προτιμήσῃ σπουδὲς μουσικῆς, ζωγραφικῆς, σχεδιάστριας μόδας, ἐμπόριο, οἰκιακὴ οἰκονομία, κ.λ.π. Ἐκτὸς ἀπὸ τὰ μαθήματα, ὁ σπουδαστὴς ἐνθαρρύνεται νὰ λαμβάνῃ μέρος καὶ σὲ ἄλλες συμπληρωματικὰς δραστηριότητες. Ἐκεῖνοι πὺ ἐνδιαφέρονται γιὰ τὰ σπορ μποροῦν νὰ παίξουν μπέιζ μπόλλ, ποδόσφαιρο, μπάσκετ μπόλλ, ν' ἀσχοληθοῦν μὲ τὴν κολύμβησι, τὸ τέννις, κ.λ.π. Ὑπάρχουν Ἐπιστημονικὲς Λέσχες, Καλλιτεχνικὲς Λέσχες, Λέσχες γιὰ Συζήτησι, Μουσικοὶ Ὅμιλοι, Δημοσιογραφικὲς Λέσχες, κ.λ.π.

Οἱ τελευταῖες καινοτομίαι στὴν Ἀμερικανικὴ Μέση Ἐκπαίδευσις περιλαμβάνουν ὁμαδικὴ διδασκαλία, χρῆσι εἰδικῶν βοηθημάτων ὑπὸ τῶν καθηγητῶν, τὴ δημιουργία μεγαλύτερων ὁμάδων διδασκαλίας, ἀνάπτυξι τῆς ἀναγνώσεως καὶ τῶν

ξένων γλωσσῶν, τὴ χρησιμοποίησι προγραμματισμένων ὑλικῶν κ.λ.π. Προσωπικὰ ἔχω διευθύνει ἑννέα διαφορετικὰ προγράμματα ποὺ ἀναπτύσσονται στό: «Ἀξιολόγησις Προγράμματος Χρησιμοποίησεως Προσωπικοῦ εἰς τὴν Πεδιάδα Σεντινέλα Ἠνωμένης Περιφερειακῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως».

Μπορεῖ νὰ προμηθευθῆ κανεὶς αὐτὴ τὴν ἔκδοσι γράφοντας στὴν ἐξῆς διεύθυνσι: Dr. Jefferson Garner, Superintendent, Centinela Valley Union High School District, 365 Hawthorne Way, Hawthorne, California. Ἐνα ἄλλο ἐπίσης πειραματικὸ πρόγραμμα ποὺ βοηθήσαμε στὴν ἐφαρμογὴ του, εἶναι τὸ Πρόγραμμα Διδασκαλίας καθ' ὁμάδας στό Ὀρεγκόν. Πληροφορίες γι' αὐτὸ τὸ σχέδιο μπορεῖ νὰ πάρη κανεὶς ἂν γράψῃ πρὸς Dr. Allen Lee, Administrative Assistant to the Superintendent, State Department of Education, Public Service Building, Salem 10, Oregon.

Ἐκτὸς ἀπὸ τίς ὡς ἄνω ἐκπαιδευτικὰς ἀλλαγὰς, ὑπῆρξε ἐπίσης μιὰ ἀξιοσημεῖωτη ἀναπροσαρμογὴ τοῦ προγράμματος σύμφωνα μὲ τίς τρέχουσες ἀνακαλύψεις στὶς θεωρίαι ποὺ ἀφοροῦν τὴν ἐκπαίδευσιν. Στὴν ἀγγλικὴ ὑπάρχει μιὰ νέα ἐπιμονὴ στὴ γλωσσολογικὴ ἀνάπτυξιν, στὰ μαθηματικὰ ὑπάρχει ἡ ὁμάδα SMSG καὶ ἄλλαι, στὴν ἐπιστήμην ἡ RSSG στὴ χημεία ἡνωμένη ὁμάδα καὶ νέα ὑλικά, στὴ βιολογίαν, στὶς ξέναις γλώσσαις ὑπάρχει μιὰ ἀξιοσημεῖωτη χρῆσις γλωσσικῶν ἐργαστηρίων. Αὐτὲς φυσικὰ εἶναι ἀπλῆς ἐνδείξει τοῦ τρόπου τῶν μεταβολῶν τῶν Σχολικῶν προγραμμάτων τῆς Ἀμερικανικῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως. Καμμιά σειρά σπουδῶν δὲν παραμένει καθ' ὁλοκληρίαν σταθερὴ καὶ κατὰ συνέπειαν προετοιμάζει τὴ νεολαίαν γιὰ τὸν κόσμον, ποὺ συνεχῶς ἀλλάζει καὶ εἰς τὸν ὅποιον ζοῦμε.

Ἄνωτρη Ἐκπαίδευσις

Οἱ σπουδῆς στὰ Ἀμερικανικὰ Κολλέγια δὲν εἶναι προνόμιον τῶν ὀλίγων. Γιὰ παράδειγμα, στὴν Καλιφόρνια κάθε διπλωματοῦχος μέσων σπουδῶν μπορεῖ νὰ εἰσέλθῃ σὲ ἓνα ἀπὸ τὰ κρατικὰ ἰδρύματα ἀνωτάτων σπουδῶν. Φυσικὰ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὰ προσόντα του ἂν θὰ ἀκολουθήσῃ κατώτερον κολλέγιον (στὴν Καλιφόρνια ὑπάρχουν 73 μὲ δωρεάν ἐκπαίδευσιν), ἢ δημόσιον πανεπιστήμιον (ὑπάρχουν 8 ποὺ προσφέρουν δωρεάν διδάκτρα), ἢ ἓνα δημόσιον κολλέγιον (ὑπάρχουν 15 ποὺ προσφέρουν δωρεάν διδάκτρα). Σήμερον περίπου 40 τοῖς ἑκατὸ τῶν μαθητῶν τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως ἀκολουθοῦν σπουδῆς στὰ Κολλέγια, ἄλλοι μὲν γιὰ πλήρη παρακολούθησιν καὶ ἄλλοι γιὰ μερικὴ παρακολούθησιν.

Τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Νοτίου Καλιφόρνιας, ὅπου εἶμαι ἐκπαιδευτικὸ μέλος, εἶναι ἓνα παράδειγμα μεγάλου ἰδιωτικοῦ ἰδρύματος ἀστικῆς περιοχῆς. Ἔχουμε ἐγγεγραμμένους κάπου 18.500 καὶ ἀπὸ αὐτοὺς 30 τοῖς ἑκατὸ εἶναι διπλωματοῦχοι τοῦ Κολλεγίου.

Τὸ Πανεπιστήμιόν μας περιλαμβάνει δεκαῆξι διαφορετικὰς σχολὰς συμπεριλαμβανομένου τοῦ Κολλεγίου Γραμμάτων, Τεχνῶν καὶ Ἐπιστημῶν. Ἐπίσης ἔχει τὴ Σχολὴν Διπλωματοῦχων, τὴ Σχολὴν Ἀρχιτεκτόνων, Σχολὴν Λοιικητικῶν Ἐπιχειρήσεων, Σχολὴν Χημείας, Σχολὴν Ἐκπαιδευτικῶν, Σχολὴν Μηχανικῶν, Νομικὴ Σχολήν, Σχολὴν Βιβλιοθηκαρίων, Ἰατρικὴν Σχολήν, Σχολὴν Σπουδῶν, Φαρμακευτικὴν Σχολήν, Σχολὴν Δημοσίου Λοιικητικοῦ, Θεολογικὴν Σχολήν καὶ Σχολὴν Κοινωνικῆς Προνοίας.

Οἱ περισσότεροι ἀπὸ τοὺς σπουδαστὰς μας ἐργάζονται μερικῶς ὅπως καὶ τὸ καλοκαῖρι γιὰ νὰ ἀντεπεξέλθουν στὰ ἔξοδα τῶν σπουδῶν των. Δὲν ὑπάρχει καμμιά ντροπὴ γιὰ ἓνα νέο τοῦ Κολλεγίου νὰ ἐργάζεται σὰν γκαρσόνι τὸν ἐλεύθερον χρόνον του, εἴτε νὰ δουλεύῃ σ' ἓνα φουῆρον ἢ νὰ εἶναι κηπουρός. Ἐπάρχουν ὑποτροφίαι γιὰ τοὺς διπλωματοῦχοὺς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως μὲ τὴν καλύτερην ἀκαδημαϊ-

κή απόδοσι τοῦ ἔτους, καὶ δι' αὐτοὺς ποὺ ἔχουν τὴν μεγαλυτέρα ἀνάγκη.

Ἀξιόλογη ἐπιστημονικὴ ἔρευνα καὶ πειραματισμοὶ γίνονται ἀπὸ τὸ ἐκπαιδευτικὸ προσωπικὸ καὶ τοὺς διπλωματούχους σπουδαστὲς σὲ ὅλα τὰ μεγάλα ἀμερικανικὰ πανεπιστήμια. Φυσικὰ ὑπάρχουν μερικὲς χιλιάδες μικρὰ κολλέγια σ' ὅλη τὴν Ἀμερικὴ μὲ ἐγγραφομένους σπουδαστὲς λιγώτερους ἀπὸ 1.500. Τὰ κολλέγια αὐτὰ δίνουν ἰδιαίτερη σημασίαν στὶς ἐλεύθερες τέχνες καὶ λιγώτερη ἀνωτέρα ἐπιστημονικὴ κατάρτησι, ποὺ παραμένει προνόμιον τοῦ πανεπιστημίου μὲ προσανατολισμένη σὲ εὐρεία κλίμακα ἔρευνα.

Ἐκπαίδευσις ἐνηλίκων

Στὸ χρόνον ποὺ διαθέτουμε δὲν μπορῶ νὰ περιγράψω μὲ ἐπάρκεια τὰ προγράμματα ἐκπαίδευσως τῶν ἐνηλίκων ποὺ προσφέρονται στὰ γυμνάσια καὶ στὰ κολλέγια σ' ὅλη τὴν Ἀμερικὴ. Κατὰ μίαν ἐκτίμησιν ὑπάρχουν 30 καὶ 35 ἑκατομύρια ἐνηλίκων πολιτῶν ποὺ ἐγγράφονται κάθε χρόνο σὲ ὀργανωμένους ἐκπαιδευτικὲς δραστηριότητες γιὰ ἐνηλίκους. Ἄνω τῶν 70 τοῖς ἑκατὸ ἀπὸ αὐτοὺς ποὺ μετέχουν εἶναι μεταξὺ τῶν 20 καὶ 60 ἐτῶν. Τὰ μαθήματα διαφέρουν ἀνάλογα μὲ ὅσους θέλουν πρόοδο στὴν σταδιοδρομίαν τους καὶ σ' ἄλλους πάλι ποὺ καλύπτουν τὸν ἐλεύθερον χρόνον τους σπουδάζοντας τέχνη, μουσικὴ, ραπτικὴ, μεγειρικὴ, κ.λ.π.

Συμπερασματικὲς παρατηρήσεις

Εἶναι φανερὸ πὸς θὰ χρειαζόταν μῆνες γιὰ νὰ ἐξετασθῇ ἀπὸ ὅλες τὰς πλευρὰς ἡ διάρθρωσι τῆς Ἀμερικανικῆς Ἐκπαίδευσως. Θέλω νὰ πιστεύω πὸς δὲν σᾶς μετέδωσα πολλὰς ἄχρηστες γενικότητες. Ζοῦμε σὲ περίοδον ποὺ χωρὶς ἀμφιβολία εἶναι ἀπὸ τὶς πιὸ σημαντικὰς γιὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ Ἄλφρεδ Νόρθ Χουάιτχεντ ἀπὸ πολὺ καιρὸ πρὶν μᾶς προειδοποίησε πὸς αὐτὴ εἶναι ἡ μόνη γενιὰ στὴν ἀνθρώπινον ἱστορίαν ὅπου ἡ πείρα τῶν προγόνων εἶναι σὲ μεγάλο βαθμὸν ἄχρηστη. Τί σημαίνει αὐτό; Σημαίνει πὸς ποτὲ ἄλλοτε στὴν ἱστορίαν δὲν ἦταν τόσο ἀπαραίτητη ἡ εἰδικὴ διδασκαλία. Σημαίνει πὸς ἡ παιδεία δὲν μπορεῖ πιά νὰ θεωρηθῇ σὰ μιὰ ἀπλὴ μετάδοσι μιᾶς σειρᾶς γνώσεων. Σημαίνει πὸς τὰ ὅρια τῆς γνώσεως ἔχουν γίνῃ τόσο ρευστὰ ποὺ νὰ ἀνηφοῦν τὴ φαντασίαν. Τὸ Λονδίνο εἶναι τώρα πιὸ κοντὰ στὸ Λὸς Ἄντζελες ἀπὸ ὅ,τι ἦταν ἡ Νέα Ἰόρκη πρὶν πενήντα χρόνια. Σὲ πολυάριθμους τομεῖς οἱ γνώσεις μας διπλασιάζονται σὲ κάθε δεκαετία. Οἱ δυνατότητες τοῦ ἀνθρώπου νὰ καταστρέφῃ καὶ νὰ ἐκμηδενίσῃ τὴν ὕλην ἔχουν αὐξηθῇ σὲ βαθμὸν ποὺ προκαλεῖ τὸν τρόμον. Ὑπάρχει μιὰ καινούργια αἴσθησι ἐνότητος καὶ ὁ καθένας μας εὐρίσκεται ἀνάμεσα στοὺς λαοὺς ὅλου τοῦ κόσμου.

Σὰν Ἕλληνας, σὰν Ἀμερικάνος, σὰν λαοὶ αὐτοῦ τοῦ κόσμου, θὰ προχωρήσουμε μπροστὰ ἐνωμένοι.

Β' ΤΟ ΠΟΛΥΜΕΡΕΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟΝ

Εἰσαγωγικὸ σημεῖωμα

Ἡ Μέση Ἐκπαίδευσις εἶναι τὸ κέντρο τῆς προσοχῆς σὲ πολλὰ ἔθνη σήμερον καὶ πολὺ περισσότερο στὸ Λυτικὸν κόσμον, ὅπου ὁ ἀγὼνας κατὰ τοῦ ἀναλφαβητισμοῦ ἐξελίσσεται μὲ ἐπιτυχίαν. Εἶναι γεγονός, ὅτι ἡ προσοχὴ μετατοπίσθηκε στὴν παιδείαν γιὰ νὰ ἐπιτευχθῇ ἡ κοινωνικὴ καὶ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις ὅχι μόνον σὲ χῶρες ὅπως ἡ Ἀφρικὴ, ἡ Ἀσία καὶ ἡ Λατινικὴ Ἀμερικὴ, ἀλλὰ καὶ σὲ πρὸς προοδευμένους περιοχάς. Οἱ οἰκονομολόγοι καὶ οἱ διεθνεῖς τραπεζίται καὶ τοπιζοὶ συντελεστοὶ οἰκο-

νομικῶν προγραμμάτων ἀντελήφθησαν πληρέστερα τὴν ἀλήθεια, πὼς μιὰ κοινωνία μπορεῖ νὰ ἐπιτύχῃ οἰκονομικὴ αὐτάρκεια καὶ νὰ δημιουργήσῃ κοινωνικά καὶ πολιτικά ἴδρυματα, μόνον ἂν ἐπενδύσῃ ἐγκαίρως καὶ ἐπαρκῶς χρήματα γιὰ νὰ προωθήσῃ τὶς ἱκανότητες τοῦ λαοῦ τῆς. Ἐπενδύσεις σὲ ὑλικά κεφάλαια πρέπει νὰ εἶναι ἀνάλογες τῶν ἐπενδύσεων σὲ ἀνθρώπινο ὑλικό.

Σ' ἓνα πλῆθος καταστάσεων σ' ὅλο τὸν κόσμο, συμπεριλαμβανομένων καὶ πολλῶν ἀνεπτυγμένων κρατῶν, τὸ μεγαλύτερο ἐμπόδιο στὴν πρόοδο δὲν εἶναι ἡ ἔλλειψις χρημάτων, ἀλλὰ ἡ ἔλλειψις ἐκπαιδευμένου ἐμψύχου ὑλικοῦ. Θὰ ἀπαιτηθῇ μεγάλη ἐπένδυσις στὴν παιδεία στὰ προσεχῆ ἔτη γιὰ νὰ παραμερισθῇ αὐτὸ τὸ ἐμπόδιο τῆς προόδου.

Ὅπωςδήποτε, θὰ πρέπει νὰ τονισθῇ πὼς μόνον τὰ χρήματα δὲν πρόκειται νὰ λύσουν τὸ πρόβλημα οὔτε πάλι ἡ ἀπλὴ προέκτασις τῆς ὑπαρχούσης ἐκπαιδευτικῆς καταστάσεως.

Στὶς περισσότερες ἀνεπτυγμένες χῶρες τὸ παρὸν ἐκπαιδευτικὸ σύστημα — συνήθως ἓνα ἀτηρηχαιωμένο ἀντίγραφο κάποιου ἤδη προοδευμένου ἔθνους — δὲν εἶναι μόνον πολὺ περιορισμένο ἀλλὰ καὶ προσαρμοσμένο ἄσχημα στὶς ἀνάγκες τοῦ τόπου καὶ στοὺς πόρους του. Ἔτσι ἡ σκληρότερη ἐργασία θὰ εἶναι ἡ ἀνασύνταξις τῆς σειρᾶς σπουδῶν κατὰ τρόπον πὺν νὰ ἱκανοποιῇ τὶς εἰδικὲς ἀνάγκες τοῦ ἔθνους καὶ συγχρόνως ἡ ἀνάγκη τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ προγράμματος, ὥστε νὰ ταιριάζῃ μὲ τοὺς πόρους πὺν διαθέτουν. Ἐνας σπάνιος παράγων εἶναι ἡ ἐπάρκεια ἐκπαιδευτικοῦ προσωπικοῦ καὶ γι' αὐτὸ ἀκριβῶς τὸ λόγο πρέπει νὰ χρησιμοποιῆται μὲ τὸ ἀνώτατο ὄριο ἀποδόσεώς του. Κατὰ συνέπεια ὑπάρχει ἀνάγκη νέας τεχνολογικῆς μεθόδου ἢ τρόπων ἐκπαιδεύσεως πὺν θὰ ἐπιτρέψουν τοὺς διδάσκοντας καὶ τοὺς διδασκόμενους νὰ εἶναι περισσότερο ἀποδοτικοί.

Ὅλα αὐτὰ γιὰ νὰ γίνουν ἀπαιτεῖται καλύτερα ἐκπαιδευτικὴ ὀργάνωσις. Οἷαδήποτε ἄλλη ἀρχὴ εἶναι μάταιη καὶ τὰ ἀποτελέσματα θὰ εἶναι ἀπαγοητευτικά. Ἐνα τέτοιο σχέδιο θὰ πρέπει νὰ καλύπτῃ ὄχι μόνον τὴν ἐσωτερικὴ διάρθρωσις τῆς ἐκπαιδεύσεως ἀλλὰ πρέπει νὰ προσαρμόσῃ τὴν παιδεία στὶς ἀνάγκες ἀναπτύξεως καὶ προόδου ὁλόκληρης τῆς κοινωνίας. Δὲν ὑπάρχει μεγαλύτερα δύναμις πὺν νὰ βοηθᾷ τὴν κοινωνικὴ ἀλλαγὴ καὶ τὴν οἰκονομικὴ πρόοδο ἀπὸ τὸ ἐκπαιδευτικὸ σύστημα τοῦ ἔθνους, ἀρκεῖ αὐτὸ τὸ σύστημα νὰ εἶναι τὸ σωστό.

Αὐτὸ τὸ εἶδος τοῦ ὁλοκληρωμένου ἐκπαιδευτικοῦ σχεδίου εἶναι κάτι καινούργιο στὸν κόσμο μας. Ἀπαιτεῖ παγκόσμια συμμετοχὴ, τὴν ἱκανότητα καὶ τὴν διόρασις ὄχι μόνον τῶν ἐπαγγελματιῶν ἐκπαιδευτικῶν καὶ τῶν οἰκονομολόγων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐπιστημόνων καὶ τῶν ἱκανῶν τεχνικῶν, ἰδιαίτερα ὅταν θὰ πρόκειται τὸ σχέδιο νὰ ἀρχίσῃ νὰ ἐφαρμόζεται στὴν πράξι. Οἱ Ἡνωμένες Πολιτεῖες τῆς Ἀμερικῆς ἔχουν πληθυσμὸ πὺν ἔχει ἔλθει ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τῆς γῆς. Εἶναι ἡ πιὸ ἑτερογενὴς κοινωνία σήμερα σ' ὅλο τὸν κόσμο. Ἀπὸ αὐτὲς τὶς ρίζες ἀναπτύχθηκε μιὰ συνεχὴς κίνησις ἀνακαλύψεων, ἐρεῦνης καὶ πειραματισμῶν. Τὸ Ἀμερικανικὸ πολυμερὲς γυμνάσιον πὺν ἐφαρμόζεται μὲ μετατροπὲς σ' ὅλο τὸν κόσμο, ἀκόμα καὶ σὲ χῶρες ὅπως ἡ Μεγάλη Βρεταννία καὶ ἡ Ὀλλανδία, εἶναι τὸ μοναδικὸ ἀποτέλεσμα τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ κλίματος τῆς Ἀμερικῆς. Στὴ συζήτησί μου ἐδῶ μαζί σας θὰ ἤθελα νὰ βεβαιώσω πὼς δὲν ἤρθα γιὰ νὰ προπαγανδίσω τὸ Ἀμερικανικὸ Πολυμερὲς Γυμνάσιον, ἀλλὰ ἀπλῶς νὰ σᾶς ἐξηγήσω τὸν τρόπο λειτουργίας του καὶ τοὺς σκοποὺς του. Τὸ γεγονός ὅτι ἓνα τέτοιο ἴδρυμα μπορεῖ νὰ προσαρμοσθῇ σὲ διαφορετικὰ ἐκπαιδευτικὰ κλίματα χρειάζεται προσεκτικὴ ἔρευνα.

Ἡ Μέση Ἐκπαίδευσις στὸν κόσμο καὶ ὁ ρόλος τοῦ Πολυμεροῦς Γυμνασίου

Στὴν Ἀμερικῇ, ἡ Μέση Ἐκπαίδευσις ἔχει προγραμματισθῇ γιὰ ὅλα τὰ παι-

διὰ ὅλου τοῦ λαοῦ. Στὴν Καλιφόρνια π.χ. κάπου 90 τοῖς ἑκατὸ τῶν παιδιῶν ἡλικίας τοῦ γυμνασίου φοιτοῦν στὴν Μέση Ἐκπαίδευσι. Τὸ ποσοστὸ αὐτὸ στὴ Δυτικὴ Εὐρώπη εἶναι περίπου 15 τοῖς ἑκατὸ καὶ ἀπ' ὅσο τοῦλάχιστον ξέρουμε στὶς χώρες τοῦ σοβιετικοῦ μπλόκ εἶναι περίπου 70 τοῖς ἑκατό. Ἡ σοβιετικὴ παιδεία προσπαθεῖ νὰ ἀντεπεξεξέλθῃ στὶς ἀνάγκες ὀλοκλήρου τῆς νεολαίας τὰ τελευταῖα χρόνια καὶ βρίσκεται πλησιέστερα πρὸς τὴν Ἀμερικανικὴ παιδεία παρὰ πρὸς τὴν Εὐρωπαϊκὴ. Ἄν ἡ Μέση Ἐκπαίδευσις θέλῃ νὰ καλύψῃ ἱκανοποιητικὰ τὶς ἀπαιτήσεις ὅλης τῆς νεολαίας καὶ τῆς κοινωνίας, τότε θὰ πρέπει νὰ προσφέρῃ ἓνα ποικίλο πρόγραμμα — πράγματι δὲν μποροῦμε νὰ ἱκανοποιήσουμε τὶς ἀνάγκες μιᾶς συγχρόνου κοινωνίας μὲ τὸ νὰ σπουδάζουμε μόνον φιλοσόφους, μόνον ἱστορικούς, μόνον δικηγόρους, ἢ μόνον τεχνικούς.

Στὸ Πολυμερὲς Γυμνάσιο στέλνουμε ὅλα τὰ παιδιά ἀνεξαρτήτως κοινωνικὸ—οικονομικοῦ ἐπιπέδου σὲ ἓνα φυτόριο. Μ' αὐτὸ τὸν τρόπο τὸ Πολυμερὲς σχολεῖο Μέσης Ἐκπαίδευσεως τείνει νὰ εἶναι ἓνα μεγάλο κοινωνικὸ σχολεῖο ἰσότητος. Ὑπάρχει ἓνα γενικὸ πρόγραμμα γιὰ ὅλους τοὺς νέους τῶν τεχνῶν, τῆς γλώσσας, τῶν κοινωνικῶν ἐπιστημῶν, τῶν φυσικῶν καὶ βιολογικῶν ἐπιστημῶν, τῶν μαθηματικῶν, τῆς ὑγιεινῆς καὶ τῆς γυμναστικῆς. Ἐκτὸς ἀπὸ αὐτὰ προσφέρουμε εἰδικὴ προετοιμασία γιὰ τὴν εἰσοδὸν στὰ πανεπιστήμια καὶ εἰδικὴ ἐπαγγελματικὴ ἐκπαίδευσι γιὰ τὸ ἐμπόριο καὶ τὴ βιομηχανία. Οἱ τάξεις συνθέτονται καθ' ὁμάδας. Ἔτσι ἓνας μαθητὴς μπορεῖ νὰ εἶναι πίσω στὴ φυσικὴ ἐκπαίδευσι καὶ νὰ βρίσκεται στὴν ἀνάλογη τάξι καὶ συγχρόνως νὰ εἶναι προχωρημένος στὰ μαθηματικὰ καὶ νὰ παρακολουθῇ μιὰ προχωρημένη τάξι.

Τὸ Ἀμερικανικὸ Πολυμερὲς Σχολεῖο Μέσης Ἐκπαίδευσεως στὴν πράξι

Ἡ εἰκόνα πού πρόκειται νὰ σᾶς δώσουμε δὲν παρουσιάζει ἓνα εἰδικὸ σχολεῖο ἀλλὰ ἀποτελεῖ ἓνα πρότυπον ἐκπαίδευσεως στὸ ἐπίπεδο μέσων σπουδῶν σὲ πολλὰ μέρη τῆς Ἀμερικῆς. Οἱ γονεῖς τῶν περισσοτέρων παιδιῶν πού σπουδάζουν σ' αὐτὸ τὸ σχολεῖο εἶναι ἐργάτες, ὑδραυλικοί, ταπητουργοὶ καὶ τεχνῖτες, μὲ ὀλίγα μόνον παιδιά ἀπὸ σπίτια ἐμπόρων καὶ ἐπαγγελματιῶν. Αὐτὸ τὸ σχολεῖο βρίσκεται κοντὰ στὸ Λὸς Ἄντζελες, στὴν Καλιφόρνια καὶ ἔχει ἐγγεγραμμένους 1100 μαθητές. Κάπου 40 τοῖς ἑκατὸ ἀπὸ αὐτοὺς παρακολουθοῦν τὰ μαθήματα τοῦ προγράμματος τοῦ προπαρασκευαστικοῦ κολλεγίου, ἐνῶ οἱ ὑπόλοιποι 60 τοῖς ἑκατὸ εἶναι στὰ τελικὰ προγράμματα σπουδῶν πού προετοιμάζουν ἐπαγγελματικὴ σταδιοδρομίαν στὸ ἐμπόριο καὶ τὴ βιομηχανία.

Πρῶτα ἄς ρίξουμε μιὰ ματιὰ στὶς κτιριακὰς ἐγκαταστάσεις:

Εἰκόνα 1. Διοικήσις. Ἡ σημαία μεσίστιος λόγῳ τοῦ πένθους τοῦ πρώην Προέδρου Κέννεντυ.

Εἰκόνα 2. Βιβλιοθήκη.

Εἰκόνα 3. Καφετηρία. Σημειώσατε τὸ φθινὸν τύπον κατασκευῆς στὴν Καλιφόρνια.

Εἰκόνα 4. Καφετηρία. Ὁρα φαγητοῦ.

Εἰκόνα 5. Κτίριον αἰθουσῶν διδασκαλίας. Προσέξατε τὶς ἱματιοθήκας τῶν μαθητῶν κάτωθεν τοῦ κτιρίου.

Εἰκόνα 6. Αἴθουσα γεύματος. Γιὰ τὴν χρῆσιν μόνον τῶν προχωρημένων σπουδαστῶν τελειοφοίτων.

Εἰκόνα 7. Κτίριον αἰθουσῶν διδασκαλίας. Οἱ μαθηταὶ εἶναι ἔξω γιὰ τὴν μηνιαία ἄσκησιν πυρκαϊᾶς κατὰ τὸν Νόμον.

Εἰκόνα 8. Κτίριον βιομηχανιῶν σπουδῶν.

Εἰκόνα 9. Γυμναστήριον.

Εἰκόνα 10. Γυμναστήριον. Ἐσωτερικόν.